

3. december 2008

Frivillighedspolitik 2009-2010

Sønderborg Kommune

Godkendt af Sønderborg Byråd 29. januar 2009

1. Sønderborg Kommunes overordnede målsætninger for det frivillige sociale og sundhedsfremmende arbejde

Frivilligt socialt og sundhedsfremmende arbejde er en vigtig ressource i samfundet. Frivilligt socialt arbejde er båret af lyst og engagement – et ønske om at gøre en forskel. At yde en indsats i forhold til et medmenneske, som måtte have brug for en – til glæde for begge parter – er kernen i frivillighed.

Det er vigtigt at understrege at frivilligt socialt arbejde aldrig må erstatte kerneopgaver indenfor det offentlige. Frivilligt socialt arbejde er et værdifuldt supplement i forhold til den offentlige indsats – et supplement, som er med til at skabe udvikling, sammenhæng og netværk – i samspil med det offentlige, her forstået som Sønderborg Kommune.

De frivillige sociale foreninger udfylder en vigtig funktion og er medvirkende til at styrke sammenhængskraften mellem kommunen og lokalsamfundene. De tilbyder fællesskab, menneskeligt samvær, personlige bånd og netværk.

Sønderborg Kommune ønsker at sætte fokus på det frivillige sociale arbejde og har et højt prioriteret mål om at inddrage borgerne i det frivillige sociale arbejde, at få borgerne til at tage ansvar for hinanden.

Nærværende frivillighedspolitik beskriver grundlaget for samarbejdet mellem Sønderborg Kommune og de mange frivillige i Sønderborg Kommune. Frivillighedspolitikken udstikker rammer for samarbejde, retningslinjer for indsatsområder og tildeling af støtte.

Politikens grundlag er Lov om Social Service § 18. Her understreges det, at det sociale arbejde skal sikre et godt samspil mellem de frivillige sociale organisationer og de offentlige sociale tilbud.

Det er håbet at Frivillighedspolitikken vil fungere som en håndsrækning til den enkelte borger, til frivillige og til Sønderborg Kommune i udvikling af en sammenhængende frivillig indsats indenfor det sociale og sundhedsfremmende område – i et smukt samspil mellem frivillige indbyrdes og mellem frivillige og Sønderborg Kommune.

Frivillighedspolitikken tages op til ny vurdering ultimo 2010.

2. Lovgrundlag

Ifølge § 18 i Lov om Social Service skal kommunerne samarbejde med frivillige sociale organisationer/foreninger/grupper og også yde økonomisk støtte. Formålet med § 18 er at medvirke til at forbedre samspillene med de offentlige tilbud i lokalområdet:

- § 18. Kommunalbestyrelsen skal samarbejde med frivillige sociale organisationer og foreninger.
- Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal årligt afsætte et beløb til støtte af frivilligt socialt arbejde.
- Stk. 3. Rammerne for samarbejdet fastlægges af den enkelte kommunalbestyrelse.
- Stk. 4. Socialministeriet fastsætter retningslinjer for kommunalbestyrelsens indsendelse af redegørelser om den lokale udvikling i det frivillige sociale arbejde og retningslinjer for den centrale opfølgning.

3. Snitflader til andre politikker

Frivillighedspolitikken indgår i samspil med Sønderborg Kommunes sundhedspolitik.

§ 79 i Lov om Social Service omhandler "Støtte til forebyggende og aktiverende tilbud til Ældre" og administreres af Ældrerådet i Sønderborg Kommune i samarbejde med Fagcenter Ældre. Forslag til fordeling af støtte forelægges og godkendes af Socialudvalget.

4. Sønderborg Kommunes opfattelse af frivilligt socialt og sundhedsfremmende arbejde

4.1. Definition på frivilligt socialt og sundhedsfremmende arbejde

Det frivillige sociale og sundhedsfremmende arbejde er en samlet betegnelse for de aktiviteter, som frivillige organisationer, foreninger eller grupper udfører inden for det sociale og sundhedsmæssige område, hvad enten det sker med frivillig eller undtagelsesvist med lønnet arbejdskraft.

4.2. En frivillig indsats er en indsats, der

- Er frivillig, når den udføres uden fysisk, økonomisk eller retlig tvang
- Ikke er lønnet, men der kan godt være tale om godtgørelse for omkostninger, som er forbundet med det sociale arbejde
- Udføres for andre end familie og nærmeste sociale netværk
- Er uegennyttig, dvs. skal være til gavn for andre
- Er af formel karakter, dvs. udføres inden for rammerne af en forening, organisation eller anden form for organisering eller projekt

Sammenfattende kan en frivillig indsats beskrives som den aktivitet eller indsats, der sigter på at give enkeltindivider eller grupper en øget velfærd eller omsorg eller sigter på at løse velfærdsproblemer inden for det sociale og sundhedsmæssige område, som er tæt knyttet til social- og sundhedspolitikken.

4.3. En frivillig organisation er en organisation med følgende karakteristika

- Frivilligt grundlag, dvs. at grundlaget ikke er fastsat i lovgivningen, og at organisationen skal kunne beslutte at nedlægge sig selv
- Almennyttigt (non-profit) formål, dvs. at et eventuelt overskud ikke må udloddes til organisationens stiftere, medlemmer eller andre
- Frivillig indsats er en væsentlig del af organisationens grundlag. Mindstekravet er at bestyrelsesarbejdet er en ulønnet, frivillig indsats

4.4. Målgrupper i det frivillige sociale arbejde

Til målgruppen regnes især borgere, der har brug for hjælp og støtte, som det ikke alene påhviler det offentlige at yde, eller som det offentlige har svært ved at tilbyde. Her kan specielt fremhæves ensomme borgere.

Konkret vil målgrupperne være de samme, som den sociale sektor og sundhedssektoren i øvrigt beskæftiger sig med:

- Børn, unge og familier med personlige og sociale problemer
- Ensomme

- Svage ældre
- Syge
- Handicappede
- Misbrugere
- Flygtninge/indvandrere/mindretal
- Sindslidende
- Særlig udsatte grupper

4.5 Hvem kan få tilskud?

Der kan bevilges midler efter Lov om Social Service § 18 til frivillige sociale og sundhedsfremmende initiativer, som udføres af enkelt personer, netværksgrupper, organisationer eller foreninger som ved hjælp af frivillig ulønnet arbejdskraft forsøger at gøre en indsats for målgruppen jfr. ovenstående.

Foreninger kan både være foreninger, hvis hovedsigte er et konkret frivilligt socialt og sundhedsfremmende arbejde, men også foreninger som har et alment frivilligt socialt og/eller sundhedsfremmende sigte, men ud over dette vil gøre en ekstra indsats overfor socialt udsatte indenfor deres målgruppe.

5. Mål og metoder for Sønderborg Kommunes støtte af frivilligt socialt arbejde

5.1. Sønderborg Kommunes mål

- Tæt dialog og samarbejde med aktører inden for det forebyggende og sundhedsfremmende arbejde
- Tæt dialog og samarbejde med Frivilligcenter Sønderborg
- Inddragelse af borgerne i det frivillige sociale og sundhedsfremmende arbejde
- Motivere borgerne til at tage ansvar for hinanden og øge den frivillige indsats og det sociale engagement
- Inddragelse af frivillige sociale og sundhedsfremmende organisationer/Frivilligcenter Sønderborg i løsningen af konkrete opgaver
- Sikre dialogen mellem det frivillige og offentlige sociale og sundhedsfremmende arbejde, således at tilbuddene indbyrdes supplerer hinanden
- Gennem dialog og samarbejde at fastholde gensidig respekt af det offentlige professionelle faglighed og det frivillige arbejdes kompetencer
- Udarbejdelse af social vejviser i samarbejde med de frivillige foreninger/Frivilligcenter Sønderborg med henblik på at skabe overblik over den frivillige verdens sociale og sundhedsfremmende indsats og samarbejdspartnere i den frivillige verden.

5.2 Aktører i det frivillige arbejde

5.2.1. Frivillighedskonsulenten

Sønderborg kommune har ansat en frivillighedskonsulent, hvis opgave det bl.a. er at:

- Støtte og inspirere til dannelse af frivillige sociale netværk blandt borgere og fagprofessionelle
- Sikre samspil og sparring mellem det offentlige og frivillige organisationer, foreninger og projekter

- Administrere og sagsbehandle den økonomiske støtte til frivilligt socialt arbejde i henhold til servicelovens § 18
- Etablere temadage, dialogmøder og årlig frivillighedsdag

5.2.1. Frivilligcenter Sønderborg

Alle frivillige foreninger i Sønderborg kommune kan optages i Frivilligcenter Sønderborg uden krav om kontingent betaling. Frivilligcenter Sønderborg er derfor grundlaget for det frivillighedsråd, der nedsættes i Sønderborg Kommune.

5.2.2. Frivillighedssekretariatet.

Sønderborg Kommunes frivillighedskonsulent og de ressourcer, som Frivilligcenter Sønderborg råder over, indgår i et arbejdsfællesskab i Frivillighedssekretariatet, der er placeret i Sundhedscentret. Der er udarbejdet nærmere samarbejdsplan i forbindelse hermed.

5.2.3. Frivillighedsrådet i Sønderborg Kommune.

Frivillighedsrådet etableres gennem Frivilligcenter Sønderborg og består af 7 medlemmer med en repræsentant (og suppleant) fra hver af følgende grupper

1. Misbrug
2. Børn, unge og familier
3. Ældre
4. Sundhed, sygdom og handicappede
5. Vennekredse og frivillige ved plejecentre
6. Indvandrere, flygtninge og etniske mindretal
7. Humanitært og kirkeligt arbejde

Valgperioden er 4 år og følger byrådsperioden. Valgproceduren beskrives nærmere i vedtægterne for Frivilligcenter Sønderborg.

Valgprocedure beskrives i frivillighedsrådets forretningsorden.

Frivillighedsrådets opgaver er at medvirke til at udvide kendskabet til frivilligt socialt arbejde ved at

- Skabe helhed i indsatsen og problemløsningen i det frivillige sociale og sundhedsfremmende arbejde
- Rådet modtager og kan fremme forslag til initiativer på området
- Fungere som høringsorgan i forhold til budget og overordnede principper for kriterier for tildeling af tilskud
- Fungere som høringsorgan i spørgsmål om frivilligt arbejde på det sociale og sundhedsfremmende område
- Afholde Frivillighedsdag en gang årligt i samarbejde med kommunens frivillighedskonsulent
- Afholde temadage, konferencer mv. i samarbejde med kommunens frivillighedskonsulent
- Løse diverse formidlingsopgaver
- Indgå i et tildelingsudvalg, der udarbejder indstilling til Sundhedsudvalget om tildeling af § 18 midler.

5.3. Samarbejde og mødevirksomhed mellem Sundhedsudvalget, Frivillighedsrådet og de frivillige foreninger i forbindelse med tildeling af og afrapportering om anvendelse af § 18 midler.

En gang om året afholdes møde med deltagelse af Sundhedsudvalget, Frivillighedsrådet og de frivillige foreninger, hvor Sundhedsudvalget og Frivillighedsrådet redegør for aktuelle indsatsområder og prioriteringer i forbindelse med de aktuelle ansøgningsrunder for tilskud til det frivillige arbejde. På mødet giver de frivillige foreninger tilbagemeldinger om foreningernes arbejde og fremkommer endvidere med forslag til kommende indsatsområder. Mødet planlægges afholdt i 1. kvartal.

På baggrund af drøftelserne på mødet udpeger Sundhedsudvalget indsatsområder for de kommende ansøgningsrunder. Sundhedsudvalget tager i den forbindelse også udgangspunkt i Frivillighedspolitikken og Sundhedspolitikken samt Frivillighedsrådets og Fagcenter Sundheds viden om behov for indsatser.

Når ansøgningerne om tilskud er indkommet fungerer Frivillighedsrådet som et tildelingsudvalg, der udarbejder forslag til prioritering af de indkomne ansøgninger til Sundhedsudvalget. Frivillighedsrådet deltager i de sundhedsudvalgsmøder, hvor forslaget til prioritering behandles.

5.4. Økonomisk støtte til frivilligt socialt og sundhedsfremmende arbejde i henhold til servicelovens § 18

Støtten ydes i form af

- Tilskud til det frivillige sociale og sundhedsfremmende arbejde i Sønderborg Kommune
- Driftsstøtte til udvalgte områder i Sønderborg Kommune
- Tilskud til det frivillige sociale og sundhedsfremmende arbejde i regionen/på tværs af kommunegrænser

Midlerne opdeles i flere puljer:

- Fortsættelse af eksisterende aktiviteter, som kan søges 2 gange årligt, henholdsvis den 1. december og den 1. juni
- Iværksættelse af nye aktiviteter, herunder engangsaktiviteter, som kan søges hele året
- Foreninger/organisationer, der er fast på budgettet.
Som udgangspunkt skal disse ikke ansøge om midler og vil hvert år ultimo oktober få meddelelse om at de det efterfølgende år fortsat er på budgettet
- Afholdelse af en årlig Frivillighedsdag
- Uddeling af frivillighedspris

5.5 Annoncering af ansøgningsrunder

1. og 2. ansøgningsrunde henholdsvis den 1. december og den 1. juni annonceres i den lokale ugeavis ca. 1 måned før ansøgningsfristen. Herudover ligger oplysningerne på Sønderborg kommunes hjemmeside.

5.6 Ansøgning og administration af midler til frivilligt socialt og sundhedsfremmende arbejde

Det er op til politisk afgørelse at prioritere, hvilke områder og aktiviteter, der skal have støtte.

Den enkelte organisation har ikke krav på at få kommunal støtte. Det er vigtigt at være opmærksom på organisationernes og foreningers behov for en vis kontinuitet i støtten.

Der skal søges på et specielt udformet ansøgningskema. Af ansøgningen skal det fremgå, hvordan midlerne ønskes anvendt.

Frivillighedskonsulenten er bemyndiget til administrativt at give afslag på ansøgninger, der falder uden for lovgivningens rammer.

Såfremt der er modtaget tilskud til et bestemt formål, som efterfølgende ikke viser sig muligt at iværksætte, vil der være mulighed for dispensation, således at midlerne i stedet kan anvendes til et andet formål. Dette vil kunne ske ved skriftlig henvendelse til frivillighedskonsulenten.

Det er af udbetalingsmæssige hensyn ligeledes en forudsætning for at modtage støtte, at de konkrete udbetalinger af støtten kan ske elektronisk. De frivillige foreninger skal derfor have et cvr-nr. og have etableret et elektronisk link fra cvr-nummeret til den nemkonto støtten skal indbetales til. Dette varetages af banken på anmodning af den frivillige forening.

5.7 Regnskab, beretning og eventuel revision

Tilskud under 10.000 kr.

Ved tildeling af tilskud på eller under 10.000 kr. årligt skal der redegøres for anvendelse af beløbet.

Tilskud mellem 10.000 – 100.000 kr.

Ved tildeling af tilskud mellem 10.000 og 100.000 kr. årligt udarbejdes et detaljeret regnskab over afholdte udgifter. Regnskabet skal synliggøre, hvordan tilskudsmidlerne er anvendt i forhold til det søgte beløb. Regnskabet skal være revideret af en af foreningen valgt revisor.

Revisoren bekræfter ved sin underskrift, at regnskabet er gennemgået og revideret, og at tilskuddet er anvendt til det formål, hvortil det er bevilget.

Tilskud over 100.000 kr.

Ved tilskud over 100.000 kr. årligt skal der aflægges et af registreret eller statsautoriseret revisor revideret regnskab for anvendelse af beløbet.

Regnskab eller beskrivelse i henhold til ovenstående kriterier fremsendes hvert år senest den 1. april til frivillighedskonsulenten.

5.8. Tilbagebetaling af modtaget tilskud

Såfremt der er bevilget tilskud til aktiviteter, drift mv. som ikke gennemføres, skal beløbet i princippet tilbagebetales.

I forbindelse med aflæggelse af regnskabet synliggøres evt. overskud i et særskilt skema.

Denne opgørelse vil være udgangspunktet for en vurdering af, om overskuddet vil kunne videreføres, eller om det skal tilbagebetales til Sønderborg Kommune. Vurderingen foretages af frivillighedskonsulenten og kun i sager af principiel karakter forelægges disse Sundhedsudvalget.

5.9. Indsatsområder 2009-2010

I 2009 og 2010 arbejdes der med følgende indsatsområder

1. Synliggørelse af det frivillige sociale og sundhedsfremmende arbejde i private/offentlige institutioner og virksomheder
2. Støtte og udvikle initiativer inden for børn og unge området (f.eks. misbrug, ensomhed, fedme, socialt udsatte børn)
3. Støtte og udvikle initiativer til frivilligrupper og vennekredse på alle områdecentre, herunder aktivitets- og dagcentre i f. m. harmonisering på området
4. Støtte og udvikle initiativer til sårbare familier
5. Udvikle mobilt frivilligcenter
6. Støtte og udvikle initiativer til og for etniske minoriteter (f.eks. netværksdannelse og samarbejde med danske frivillige sociale og sundhedsfremmende foreninger)
7. Forskningsundersøgelse til afdækning af udviklingsmuligheder indenfor det frivillige sociale og sundhedsfremmende arbejde
8. Udvikling af sundhedscafé i Sundhedscentret
9. Styrke og udvikle eksisterende frivillige sociale og sundhedsfremmende foreninger.